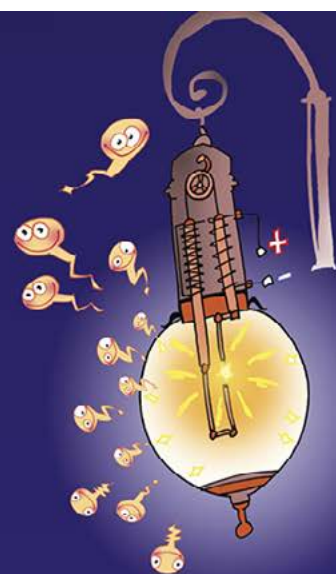


Petr Mrázek

# Príbeh elektriny

AKO JANKO ZISTIL,  
PREČO SVIETI ŽIAROVKA



# Príbeh elektriny

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na  
**www.edika.sk**  
**www.albatrosmedia.sk**



**Petr Mrázek**  
**Príbeh elektriny – e-kniha**  
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

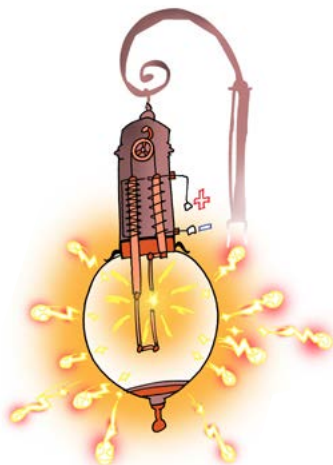
Všetky práva vyhradené.  
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná  
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

  
**ALBATROS** MEDIA a.s.

Petr Mrázek

# Príbeh elektriny

AKO JANKO ZISTIL,  
PREČO SVIETI ŽIAROVKA



EDIKA

# Obsah

|                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------|----|
| Prečo nesvieti svetlo v špajze? .....                     | 5  |
| Čo sa preháňa v náhone? .....                             | 8  |
| Kde sa stratilo mlynské koleso? .....                     | 11 |
| Tu vzniká elektrina .....                                 | 13 |
| Čo je to tá elektrina? .....                              | 15 |
| Ako sa nestratiť medzi gombíkmi, svetlami a pákami? ..... | 17 |
| Pozor! Životu nebezpečné! .....                           | 18 |
| Transformátor nie je terminátor .....                     | 19 |
| Prečo tie drôty nenatiahnu poriadne? .....                | 21 |
| Čo je posed pre vtáky? .....                              | 23 |
| Šarkan v nebezpečenstve .....                             | 25 |
| Koľko je tam vlastne drôtov? .....                        | 28 |
| Iskriace vedenie .....                                    | 30 |
| Energetici zasahujú .....                                 | 31 |
| Poistky, ističe, chrániče .....                           | 34 |
| Elektromer .....                                          | 36 |
| Pokazená kosačka .....                                    | 38 |
| Rozvod elektriny v dome .....                             | 40 |
| Zásuvky nie sú na hranie .....                            | 42 |
| Krátke spojenie .....                                     | 44 |
| Sny malého elektrikára .....                              | 46 |

# Prečo nesvieti svetlo v špajze?

Janko zamával z okna odchádzajú-  
cemu oteckovi, ktorý ho priviezol  
k babičke a dedkovi na prázdniny,  
a hneď sa ponáhlal do kuchyne za  
babičkou. Niečo tam totiž náram-  
ne voňalo. Žeby palacinky s ríbez-  
lovým džemom? Janko sa vždy  
olizuje až za ušami, keď ich je, ale  
mamička ich robí iba občas. Zato  
babička, tá nikdy svojho obľúbe-  
ného maškrtníka nesklame.

„Janko, môžeš si na palacinky pri-  
niesť aj marhuľový džem, ak máš chuť,“  
usmievala sa babička na vnúčika.

Kto by nemal? Janko hneď vyštartoval smerom k špajze, ale ejha – stlačil  
vypínač, niečo vo vnútri miestnosti potichu luplo, ale kde nič tu nič – svetlo  
sa nerozsvietilo.

Babička sa usmiala na rozpačitého vnúčika, ktorý sa pozeral trochu pre-  
vinilo a ospravedlňoval sa, že za to nemôže, a zavolala na dedka:

„Dedko, v špajze nesvieti svetlo. Môžeš sa na to pozrieť?“

Dedko si vzal kufrík s náradím a išiel do špajze. Janko zbystril. Dedko  
a kufrík s náradím? To sa teda bude diať určite niečo zaujímavé.

Dedko išiel najprv na chodbu, niečím tam cvakol, potom sa vrátil do  
špajze a začal z kufríka vyťahovať rôzne veci. A potom – tu niečo povolil,  
tam to dotiahol, toto vymenil, tuto to zložil – a potom šiel znovu na chodbu,  
niečím tam cvakol a svetlo sa rozsvietilo.

„Dedko! Ono ťa to poslúcha!“ obdivoval dedka Janko.

Dedko sa usmial: „Kdeže, Janko, to ja musím poslúchať a robiť všetko tak,  
ako sa má. Aby si mohol pracovať s ‚elektrinou‘, musíš sa veľa naučiť a byť  
opatrný. Inak by mohlo byť zle.“





Janko sa zamyslel: „Nie je to s tou elektrinou ako s ohňom? Vieš, ako sa hovorí – dobrý sluha, ale zlý pán...“

„Áno, tak trochu je...“

„Dedko, a odkiaľ sa tá elektrina vlastne berie? A prečo sa s ňou musí tak opatrne zaobchádzať?“

Dedko sa poškriabal na hlave a potom povedal: „Pokiaľ ťa to, Janko, naozaj zaujíma, tak si urobíme taký malý výlet, iba kúsok za dedinu.“

„Tak dobre!“ súhlasil s výletom nadšene Janko.

Palacinky sa babičke ako obvykle podarili, Janko si ich ale neužíval ako inokedy. Tešil sa na výlet s dedkom a stále myslel na elektrinu.

„Keď nejde elektrina, nesvieti svetlo a nemôžem sa pozerat' ani na televízor ani hrať hry na počítači. No, to aj tak nemôžem, pretože mi to stále zakazuje mamička,“ hovoril Janko.

Babička sa pridala: „Nemrazí chladnička ani mraznička a ja musím premýšľať, čo urobiť s jedlom, aby sa nepokazilo. Bez prúdu nemáme teplú vodu. V zime sú potom problémy s plynovým a elektrickým kúrením. Susedia majú elektrický sporák, tak nemôžu ani variť. Ani elektrické a mikrovlnné rúry bez elektriny nefungujú, ani mixéry, varné kanvice, pračky, žehličky...“

„Taktiež remeselníci, čo majú náradie na elektrický pohon, nemôžu pracovať – všetky vrtačky, brúsky, miešačky... Výpadok elektriny znamená problém všade – doma, v továrňach, v školách, v nemocniciach, v doprave... Dnes už si život bez elektriny nevieme vôbec predstaviť. Nie je to tak dávno, kedy bolo všetko inak.“



## PRE ZVEDAVCOV

Pred mnohými tisíckami rokov sa ľudia ohrievali pri ohni. Na ohni taktiež piekli, varili a pomocou neho svietili.

Ešte naši prarodičia svietili sviečkami alebo petrolejovými lampami. Na varenie a kúrenie sa používali pece, rúry a kachle, v ktorých sa kúrilo drevom a uhlím. Ešte pred 80-timi rokmi sa v domácnosti elektrické prístroje objavovali len zriedka. Pred 60-timi rokmi boli málokde vidieť televízory, podobne to bolo s počítačmi približne pred 35-timi rokmi.

